

แผนพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในช่วงแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี ฉบับที่ 14 ของจีน

กระทรวงพาณิชย์จีนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เผยแพร่ “แผนพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในช่วงแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2564-2568) (E-commerce development during the 14th Five-Year Plan (2021-2025) period) ของจีน” เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2564 โดยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัลและภาคเศรษฐกิจจริง เป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 14 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของจีนจะดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งการเชื่อมต่อของออนไลน์และออฟไลน์ การผลิตและการบริโภค เขตเมืองและชนบท ในประเทศและต่างประเทศ สาระสำคัญของแผนพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ฯ สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของจีน

1.1 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2559-2563) จีนเผชิญกับสภาพแวดล้อมการพัฒนาที่ซับซ้อนและรุนแรงรวมถึงความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 แต่จีนก็สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในช่วงแผนฯ 13 ของจีน ช่วยสร้างตลาดภายในประเทศที่แข็งแกร่งขับเคลื่อนนวัตกรรม ช่วยต่อสู้กับความยากจน และปรับปรุงระดับการเปิดกว้างสู่ภายนอก ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2563 มีมูลค่าถึง 37.2 ล้านล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 70.8 จากปี 2558 ยอดค้าปลีกออนไลน์สูงถึง 11.8 ล้านล้านหยวน โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 21.7 และกลายเป็นช่องทางการบริโภคที่สำคัญของประชาชน ธุรกิจจัดส่งพัสดุตัวเพิ่มขึ้นจาก 20.67 พันล้านชิ้นในปี 2558 เป็น 83.36 พันล้านชิ้นในปี 2563 และธุรกรรมการค้าชำระเงินผ่านเครือข่ายที่ไม่ใช่ทางธนาคารเพิ่มขึ้นจาก 49.5 ล้านล้านหยวนในปี 2558 เป็น 294.6 ล้านล้านหยวนในปี 2563 สูงสุดเป็นอันดับแรกของโลก

ความก้าวหน้าของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใหม่ ทั้ง Social Commerce (การค้าขายสินค้าหรือบริการผ่านโซเชียลมีเดียโดยตรง) Live Commerce (การผสมผสานระหว่างการเผยแพร่วิดีโอแบบ Real-Time หรือ Live Streaming เข้ากับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์) และ Fresh Food e-Commerce (การขายของสดออนไลน์) ที่มีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ช่วยเร่งการผสมผสานการค้าออนไลน์และออฟไลน์ บูรณาการห่วงโซ่อุตสาหกรรมทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ และบูรณาการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เร่งสร้างการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของกิจการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ปัจจุบันธุรกิจการค้าออนไลน์ 100 อันดับแรกของจีนมีส่วนร้อยละ 23.3 ของธุรกิจการค้าออนไลน์ทั้งหมด เร่งการเปลี่ยนภาคบริการไปสู่ดิจิทัล เช่น นิทรรศการออนไลน์ การทำงานจากระยะไกล และการลงนามอิเล็กทรอนิกส์ เป็นที่นิยมมากขึ้น การสั่งอาหารออนไลน์ และระบบบ้านอัจฉริยะ ช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตของประชาชน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในชนบทกลายเป็นช่องทางให้สินค้าอุตสาหกรรมไปสู่ชนบทและส่งสินค้าเกษตรไปสู่เมือง และกลายเป็นเกษตรดิจิทัล โดยในปี 2563 ยอดค้าปลีกออนไลน์ในชนบทของจีนอยู่ที่ 1.79 ล้านล้านหยวน สูงกว่าปี 2558 ถึง 5.1 เท่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนเติบโตขึ้น โดยในปี 2563 ยอดนำเข้าและส่งออการค้าปลีกพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนมีมูลค่าสูงถึง 1.69 ล้านล้านหยวน

การให้บริการประชาชน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นใหม่สำหรับการบรรลุความยากจน ครอบคลุมพื้นที่ที่เคยยากจน 832 แห่งในจีน มีการปรับปรุงระบบบริการสาธารณะ

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และระบบโลจิสติกส์ในชนบทอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการพัฒนา "สามผลิตภัณฑ์และหนึ่งมาตรฐาน (three products and one standard)" ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรอินทรีย์ และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และนำระบบการรับรองสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่บริโภคได้มาใช้ ได้ช่วยส่งเสริมแบรนด์สินค้าเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะและเพิ่มรายได้เกษตรกร พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นบริการที่สะดวกสบายรูปแบบใหม่ ทั้งด้านการศึกษาออนไลน์ การรักษาพยาบาลออนไลน์ และการชำระเงินออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากขึ้น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้กลายเป็นช่องทางใหม่ของการจ้างงานมากกว่า 60 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ประมาณ 27 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี ในปี 2563 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีบทบาทสำคัญในการช่วยป้องกันโรคระบาด ทำให้ธุรกิจกลับมาทำงานและผลิตอีกครั้ง และการจับจ่ายใช้สอยมีการฟื้นตัว เป็นต้น

ความร่วมมือระหว่างประเทศ ผ่าน “Silk Road E-commerce” ทั่วโลก สร้างกลไกความร่วมมือทวิภาคีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับ 22 ประเทศ เร่งขยายธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สู่ต่างประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการกระจายสินค้าและการชำระเงินออนไลน์ การเข้าร่วมหารือปัญหาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กลไกการค้าพหุภาคีและระดับภูมิภาคกับ WTO, G20, APEC, BRICS, SCO, และกลไกการค้าพหุภาคีและระดับภูมิภาคอื่นๆ ทำงานร่วมกับสมาชิกการค้าเสรีเพื่อสร้างกฎเกณฑ์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศระดับสูง

การเพิ่มประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงนโยบายกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการกำกับดูแลด้านบริการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการประกาศใช้ "กฎหมายความปลอดภัยทางไซเบอร์" และ มีการแก้ไข "กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์" "กฎหมายต่อต้านการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม" และ "กฎหมายสิทธิบัตร" ระบบมาตรฐานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังคงแข็งแกร่ง กำหนดและเผยแพร่มาตรฐานแห่งชาติจีนมากกว่า 120 มาตรฐาน มาตรฐานอุตสาหกรรมและมาตรฐานเฉพาะมากกว่า 50 มาตรฐาน พื้นที่นำร่องที่ครอบคลุมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน 105 แห่ง พื้นที่นำร่องการนำเข้าค้าปลีกพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขยายไปยัง 86 เมืองรวมทั้งเกาะไห่หนาน และพื้นที่สาธิตพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากถึง 127 แห่ง เป็นต้น

1.2 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2564-2568) จีนได้เข้าสู่ขั้นตอนใหม่ของการพัฒนาสภาพแวดล้อมการพัฒนาคุณภาพสูงของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ลึกซึ้งและซับซ้อนยิ่งขึ้น

2. แนวคิดโดยรวมของแผนพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในช่วงแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี ฉบับที่ 14

2.1 การขึ้นสู่จุดสูงสุด ภายใต้แนวคิดของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์สำหรับจีนยุคใหม่ และการดำเนินงานตามการตัดสินใจของการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 19 อย่างลึกซึ้ง ตามขั้นตอนการพัฒนาใหม่ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสูง การปฏิรูปโครงสร้างด้านอุปทาน เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้น การเชื่อมต่อการค้าออนไลน์และออฟไลน์ อุปสงค์และอุปทาน ตลาดในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พัฒนานวัตกรรมของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในด้านต่างๆ และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมการสร้างระบบโลจิสติกส์ที่ทันสมัย เสริมสร้างตลาดภายในประเทศที่แข็งแกร่ง ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การเปิดกว้างในระดับที่สูงขึ้น

2.2 หลักการพื้นฐาน ยึดมั่นในคุณธรรม นวัตกรรม และมาตรฐานการพัฒนา ยึดมั่นการบูรณาการและการประสานการพัฒนาาร่วมกัน ยืนหยัดในการแบ่งปันอย่างทั่วถึงและการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในความร่วมมือแบบ win-win และการพัฒนาแบบเปิด

2.3 เป้าหมายการพัฒนา

ภายในปี 2568 จีนจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คุณภาพสูง พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใหม่เติบโต การค้าปลีกออนไลน์เติบโต ไลฟ์สไตล์ดิจิทัลคุณภาพสูงมีมากขึ้น มีการบูรณาการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้ากับภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของอุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานกลายเป็นกำลังสำคัญในการยกระดับอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิมและกระตุ้นเศรษฐกิจในชนบท การเชื่อมโยงตลาดในประเทศและต่างประเทศอย่างลึกซึ้ง ยกระดับความเป็นสากลขององค์กร การประสานงานด้านทรัพยากรโลกมีความแข็งแกร่งขึ้น และ "Silk Road E-commerce" ได้นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ลึกซึ้ง พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นกลไกสำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลโดยรวมของเศรษฐกิจและสังคม เป็นช่องทางสำคัญสำหรับการจ้างงานและการเป็นผู้ประกอบการ และเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประชาชน มีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้คนเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

ภายในปี 2578 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อจุดแข็งทางเศรษฐกิจของจีน และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชน เป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรในห่วงโซ่อุปทานของห่วงโซ่อุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ของจีน

2.4 ตัวชี้วัดหลัก

ชื่อตัวชี้วัด	2563	2568
1. มูลค่าธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ล้านล้านหยวน)	37.2	46
2. ยอดค้าปลีกออนไลน์ (ล้านล้านหยวน)	11.8	17
3. จำนวนพนักงานที่เกี่ยวข้อง (ล้านคน)	60.15	70
4. การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ)	63.0	73
5. มูลค่าธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในชนบท (ล้านล้านหยวน)	1.79	2.8
6. มูลค่าธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (ล้านล้านหยวน)	1.69	2.5

3. ภารกิจสำคัญ

3.1 การขับเคลื่อนนวัตกรรมและสร้างสรรค์อุตสาหกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คุณภาพสูง โดยเสริมสร้างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ส่งเสริมนวัตกรรมของธุรกิจ สร้างความร่วมมือที่ลึกซึ้ง และเร่งการพัฒนาความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม/สีเขียวและคาร์บอนต่ำอย่างรอบด้าน

3.2 เป็นผู้นำในการยกระดับการบริโภคและส่งเสริมวิถีชีวิตแบบดิจิทัลที่มีคุณภาพสูง โดยสร้างสรรค์การบริโภคในชีวิตประจำวันแบบดิจิทัล เพิ่มอุปทาน/การจัดหาบริการในชีวิตประจำวันแบบออนไลน์ และตอบสนองความต้องการของบริการชีวิตประจำวันแบบดั้งเดิม (ออฟไลน์)

3.3 ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรมและการค้า และสนับสนุนอุตสาหกรรมในการเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล โดยส่งเสริมการพัฒนาการผลิตแบบอัจฉริยะ ยกกระตักการประสานงานของห่วงโซ่อุตสาหกรรม และส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานในการเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล

3.4 สนับสนุนบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อฟื้นฟูชนบท ปรับปรุงคุณภาพ และขยายตลาด โดยปลูกฝังการเกษตรและอุตสาหกรรมชนบทในรูปแบบใหม่ ส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในชนบทและหมู่บ้านดิจิทัล และปลูกฝังบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระดับตำบล

3.5 สนับสนุนการเปิดกว้างและความร่วมมือแบบ win-win และเปิดโอกาสใหม่ๆ สำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยสนับสนุนการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนในระดับสูง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านดิจิทัลอย่างลึกซึ้ง และส่งเสริมการสร้างกฎระเบียบด้านดิจิทัลแบบสากล

3.6 ส่งเสริมการปฏิรูปและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากร โดยส่งเสริมการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรข้อมูลในระดับสูง พัฒนาความสามารถด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งทรัพยากรด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเสริมความแข็งแกร่งให้กับบริการทางการเงินพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3.7 ประสานการพัฒนาความปลอดภัยและการกำกับดูแลด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรฐานระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปรับปรุงความสามารถและยกกระตักการควบคุมดูแลด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสร้างรูปแบบการกำกับดูแลพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แบบหลากหลาย

แหล่งที่มา www.gov.cn/zhengce/zhengceku/2021-10/27/content_5645853.htm

english.www.gov.cn/policies/policywatch/202112/01/content_WS61a6d222c6d0df57f98e5da1.html

http://www.hangzhou.gov.cn/art/2021/10/9/art_1228974814_59042749.html

สพต. ณ กรุงปักกิ่ง

ธันวาคม 2564